

VEREJNÝ OCHRANCA PRÁV: PODÁM NÁVRH NA ÚSTAVNÝ SÚD PRE MOŽNÉ PORUŠENIE ROVNOSTI VOLEBNÉHO PRÁVA V KOŠICIACH. BUDEM ŽIADAŤ AJ POZASTAVENIE ÚČINNOSTI ZÁKONA EŠTE PRED VOĽBAMI V OKTÓBRI 2026.

Bratislava, 20.mája 2026

Verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský podá na Ústavný súd Slovenskej republiky návrh na začatie konania o súlade viacerých ustanovení novely zákona o meste Košice s Ústavou Slovenskej republiky a Medzinárodným paktom o občianskych a politických právach.

Predmetom návrhu sú ustanovenia, ktoré zavádzajú povinnosť, aby každá mestská časť – a po reforme územného členenia aj každá miestna časť – mala v mestskom zastupiteľstve a miestnych zastupiteľstvách najmenej jedného poslanca bez ohľadu na počet obyvateľov.

Verejný ochranca práv je presvedčený, že takto nastavené pravidlá môžu vážne narušiť princíp rovnosti volebného práva, ktorý je jedným zo základných pilierov demokratického právneho štátu.

Hlas obyvateľa musí mať porovnateľnú váhu

„Demokracia stojí na princípe, že každý hlas má mať približne rovnakú váhu. Ak sa vytvoria volebné obvody, v ktorých na jedného poslanca pripadá výrazne odlišný počet obyvateľov, dochádza k oslabeniu rovnosti volebného práva. Niektorí voliči tak získajú väčší vplyv na výsledok volieb ako iní,“ uvádza verejný ochranca práv Róbert Dobrovodský.

Podľa verejného ochrancu práv novela zákona uprednostňuje územné zastúpenie jednotlivých mestských a miestnych častí pred ústavným princípom proporcionality zastúpenia obyvateľov.

Kontakt pre médiá: Mgr. Branislav Gigac, +421 911 707 122 / +421 903 910 726
branislav.gigac@vop.gov.sk, www.vop.gov.sk

„Ústava chráni nielen právo voliť, ale aj rovnosť váhy každého hlasu. Štát ani zákonodarca nemôžu vytvárať systém, v ktorom bude hlas občana v jednej časti mesta silnejší ako hlas občana v inej časti mesta len preto, že hranice volebných obvodov sú pevne naviazané na historické alebo administratívne členenie územia,“ zdôrazňuje verejný ochranca práv.

Riziko deformácie zastúpenia obyvateľov

Napadnutá právna úprava podľa návrhu prakticky znemožňuje vytváranie volebných obvodov podľa reálneho počtu obyvateľov. Povinné zastúpenie každej mestskej alebo miestnej časti aspoň jedným poslancom môže viesť k situáciám, v ktorých:

- na jedného poslanca v malej mestskej časti pripadne **výrazne menej** obyvateľov než v inej časti mesta,
- hlas voliča z menšej časti mesta **bude mať vyššiu váhu**,
- kandidáti v menších častiach budú potrebovať menej hlasov na získanie mandátu,
- voliči vo väčších častiach mesta budú v porovnaní s inými voličmi znevýhodnení,
- dôjde k deformácii princípu „jeden človek – jeden hlas“.

Verejný ochranca práv upozorňuje, že rovnosť volebného práva nie je len formálnou požiadavkou, aby mal každý volič jeden hlas. Ústavný princíp rovnosti vyžaduje aj približne rovnakú váhu každého hlasu pri určovaní výsledku volieb.

Reforma môže problémy ešte prehĺbiť

Novela zákona zároveň od roku 2030 zásadne mení územné členenie Košíc. Počet mestských častí sa má znížiť z 22 na štyri veľké mestské časti. Súčasnú mestskú časť sa majú transformovať na miestne časti bez samosprávnych kompetencií.

Napriek tomu budú mať tieto miestne časti naďalej garantované vlastné zastúpenie v zastupiteľstvách. Verejný ochranca práv upozorňuje, že takýto model môže viesť k dlhodobému „zakonzervovaniu“ disproporcií vo volebnom systéme a zabráni pružnému reagovaniu na demografický vývoj.

„Demokratický volebný systém musí byť schopný reagovať na zmeny v počte obyvateľov jednotlivých častí mesta. Ak zákon pevne prikáže zastúpenie každej časti bez ohľadu na počet jej obyvateľov, vzniká riziko systematickej nerovnosti medzi voličmi,“ pokračuje verejný ochranca práv.

Rovnosť volebného práva patrí medzi základné princípy demokracie

Vo svojom návrhu verejný ochranca práv poukazuje na to, že rovnosť volebného práva je chránená Ústavou Slovenskej republiky, Medzinárodným paktom o občianskych a

politických právach, judikatúrou Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj medzinárodnými demokratickými štandardmi.

Návrh zdôrazňuje, že volebné obvody nesmú byť vytvárané spôsobom, ktorý spôsobuje výrazné rozdiely vo váhe hlasov jednotlivých voličov. Takéto deformácie môžu podľa ustálenej ústavnej teórie a judikatúry viesť k materiálnemu porušeniu princípu rovnosti volebného práva.

Verejný ochranca práv v návrhu argumentuje aj tým, že voľby sú základným nástrojom výkonu suverenity občanov a zastupiteľská demokracia je legitímna len vtedy, ak všetci voliči majú porovnateľný vplyv na výsledok volieb.

Orgány verejnej moci preto majú povinnosť vytvárať volebné pravidlá rešpektujúce ústavný princíp rovnosti a zabezpečiť, aby vytváranie volebných obvodov svojvoľne nezvýhodňovalo alebo neznevýhodňovalo určité skupiny obyvateľov. Verejný ochranca práv zároveň zdôrazňuje, že ochrana ústavnosti volieb sa nevzťahuje iba na samotný priebeh hlasovania, ale aj na pravidlá prípravy volieb a konštrukcie volebných obvodov, ktoré môžu zásadným spôsobom ovplyvniť rovnosť volebného práva a výsledok volieb.

Verejný ochranca práv navrhuje aj pozastavenie účinnosti ustanovení

Súčasťou podania je aj návrh na pozastavenie účinnosti napadnutých ustanovení. Verejný ochranca práv upozorňuje, že ich aplikácia môže mať bezprostredný dopad už na najbližšie voľby do orgánov samosprávy obcí.

„Ak existuje vážne riziko, že volebné pravidlá budú viesť k porušovaniu rovnosti hlasov občanov, je nevyhnutné, aby ústavnosť týchto pravidiel preskúmal Ústavný súd ešte pred ich praktickou aplikáciou. Ústavný súd v nedávnom rozhodnutí¹ uviedol, že v prípadoch náhlych a potenciálne závažných zmien volebných pravidiel krátko pred začatím volebnej kampane, resp. termínom uskutočnenia volieb, prichádza do úvahy pozastavenie účinnosti právnych predpisov. Ústavný súd prízvukuje, že *„čím bližšie je však volebná kampaň a termín uskutočnenia volieb, tým viac musia dbať na zdržanlivosť aj orgány disponujúce normotvornou právomocou“* uzatvára Róbert Dobrovodský, verejný ochranca práv.

¹ Uznesenie ústavného súdu č. k. PL. ÚS 8/2026-20.

Súvisiace odkazy:

<https://vop.gov.sk/zakon-o-meste-kosice-napadnem-na-ustavnom-sude-sr-vcera-prijata-zmena-porusuje-rovnost-volebneho-prava-obyvatelov-a-pravo-kandidatov-na-rovnaky-pristup-k-volenym-funkciam/>

<https://vop.gov.sk/reakcia-na-vyjadrenie-poslanca-narodnej-rady-slovenskej-republiky-igora-simka-hlas-socialna-demokracia-k-informacii-ze-napadnem-cast-zakona-o-meste-kosice-na-ustavnom-sude-sr/>